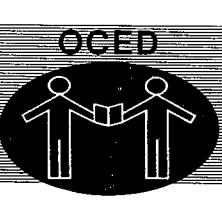

Jèkabaara

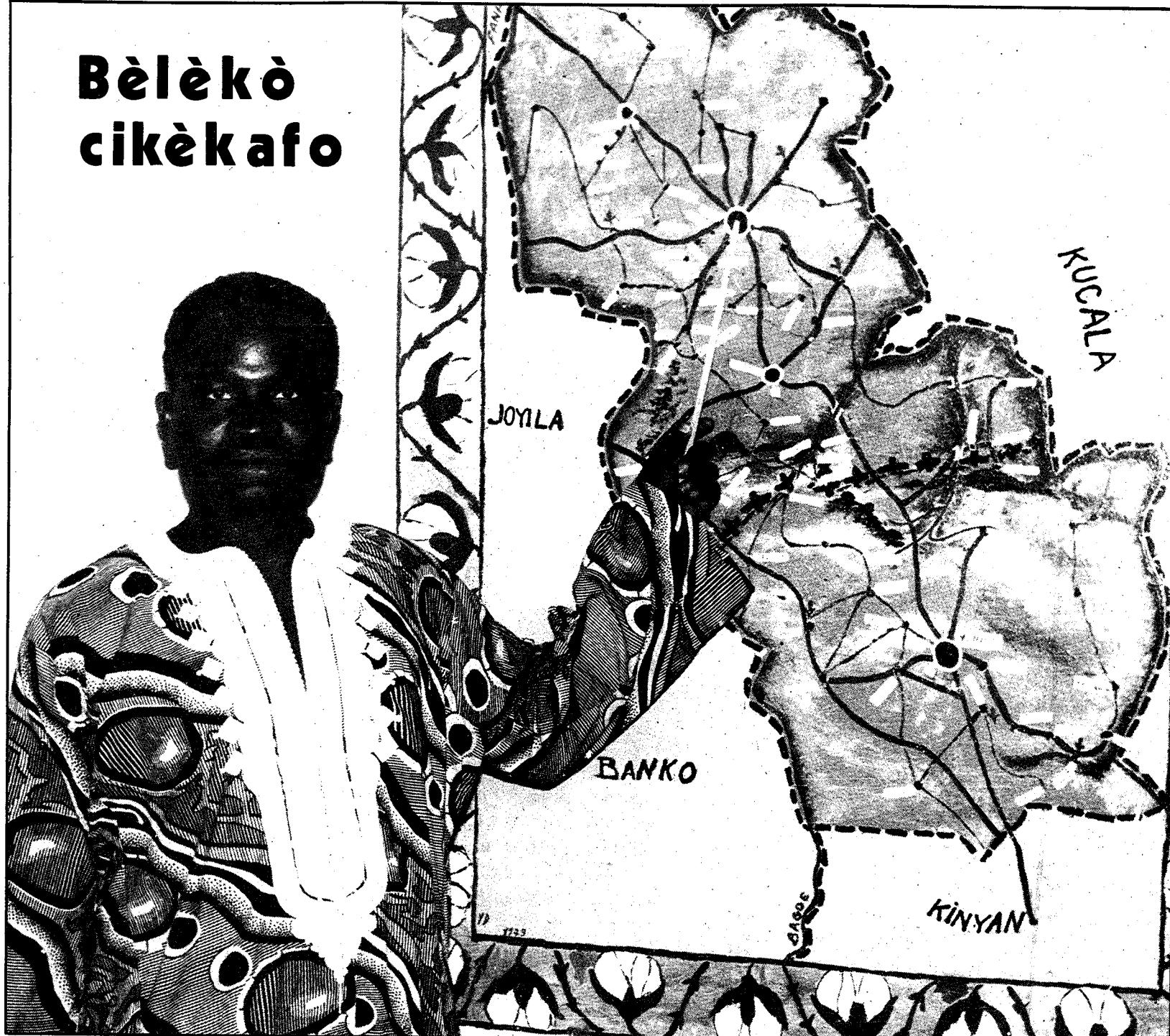

OPIPAC

"ni jekafò ye daamu ye,
jekabaara nyogon daamu te."

Bèlèkò cikèkafo

Min bè sòrò nimòrò in kònò o filè nin ye:

nyè 2,3,4,5,6,7 Duguw kumankan: Bèlèkò cikèkafo.
nyè 8, 9 Duguw kumankan: Jele duguyiriwatòn

nyè 10 Jirituru
nyè 11,12 Tulon tè sèbè sa: Hasidimasa

Bèlèkò cikèkafo

Bèlèkò cikèkafo bë Fana cikèmara kònò, Joyila kafo worodugu fan kòròn seleke la, a fiyè ye Mèna ani Bèlèkò lamini fila kònò ye. Nin kunnafoniw sòròla Daramani Fònba fè, n'o b'a cikè nyèmògòya la kabini san naani, ani dugu cèkòròba dò n'o tògò ye ko Sidiki Bayòkò. U y'a jira ko Bèlèkò lamini bëe dugu kòròba ye Gelekun ye, a ni Bèlèkò cè tè tèmèn bamètèrè naani kan. Donsokè dò bòra Jago dugu kònò k'i sigi kulu kò fè, bélèda la, o yòrò kèra Bèlèkò ye. Bonya ni sutura bëe Gelekun mògòw kan bawo u tè wele Bèlèkò lamini faamabaara fan si la.

Bèlèkò jamana ka yiriwali sòròla sigiyòrò fè, min bë i n'a fò sira kubè yòrò ka bò Kucala, Sikaso, Segu, Fana ani Bamakò.

Nka yòrò mènna kosèbè kò fè k'a sababu kè baw ni kòw tun b'a taama gèlèya, olu ye Banin, Bafin ani Bagwè ye. Fòlò u tun bë fa saminyè fè, ka kè nyèka, ni kòròn ani tilebi yan fan bëe tigè k'a to Sikaso sira kelen ma. Nògòya dòonin kèra sira ko la bi k'a sabu kè batigèyòrò dò dilanna Sorokòrò ba kònò 1970 san na min bë Banin tigèli nògòya ka taa Fana, batigèyòrò fila labènna Jigina ani Korodugu n'i bë taa Joyila walima Kucala.

Bèlèkò jamana ye cèmancè sigiyòrò ye, o y'a ka yèlèmani caya kafow ni maraw cè. Fòlò-fòlò, a tun bë Sikaso fè, a yèlèmana Kucala fè ka na yèlèma Segu fè, ka sòrò ka yèlèma Joyila fè 1932 san na. Sumaya barika tun ka bon Bèlèkò kungodaw la k'a sabu kè kòw ni baw ye, ka banaw caya duguw la. Marabana tun bë yòrò bée

Bèlèkò cikèkafo nyèmògòkulu

la 1930 san na, mògò tilancè tun ye fiyentò ye.

* * *

Bèlèkò cikèkafo ye cikèyòrò kòròba ye. Kabini lawale la sènèkèlaw tun bë sènèfèn caman cikè, i n'a fò sira, jaba, ku, bananku ani ka jiridenw kari ka kè balo ye. Sanji tun bë na ka caya, kòngò ni balodèsè tun tè dòn. Kònòna yèrè bée

tun bë wele jèdugu, o kòrò ye ko jèdugukolo don, ji basigiyòrò don, sènè ni nakò dayòrò nyuman don. Kòorisènè damina Bèlèkò jamana kònò 1938 san na, misidaba fòlò tun ye baraki ye. O ka baara fòlò si filèli kèra wo dugu la 1930 san, cikè karamògò Madu Boyitè fè, o tun ny'a ka kalan kè Baraweli. Mònperèw, n'o ye tubabumòriw ye, olu sigira Bèlèkò 1941 san, k'a mòri fòlòw kè Kurtwa ani Pleme ye.

1973 san na, tubabuw ka kòorisènè yiriwada ye Bèlèkò cikèkafo sigi ka bila lamini cikèbolo nò na, min fana tun bè yen 1962, n'a kuntigi fòlò tògò tun ye Umaru Kulubali ye.

Cikèkafo sigilen kò kuntigi caman fò-fòra nyögòn kò, ka da yòrò gèlèya n'a kòronni kan. O kuntigi filè nin ye : Samu Samakè, Sori Birama Kulubali, Dase Buwarè, Siyaka Dumuya, Zan Dosayi Jara (1973 fò 1984) ani Daramani Fònba (kabini 1984).

Suguba fila bè jò dògòkun kòrò, Mèna ta ye alamisa ye, Bèlèkò tè ye Sibiri ye.

Dafèdugu mògòw ani julaw bè nyögòn kùnbè, minnu bè bò Bamakò, Sikaso, Kucala, Joyila, Fana ani San. Sikasokaw bè na ni kòmitèri ani magoro caman ye. Sirabulu, jaba ani suman caman bè feere Bèlèkokaw fè. O fènw bè talèmè Mali kènyèka ni tilebi yan fan mògòw ma.

Kòorisènè yiriwala kosè-bè Bèlèkò cikèkafo kònò.
Kènè sènènnèn wàrali teliyara, taari 3.137 sènèna 1973-74 san na, ka taari 4.430 sènè 1976-77 san ka taari 6.007 sènè 1979-80 san na. 1981-82 san ja y'a to kènèw dògò-yara ka se fò taari 3.273 ma. Nka o kò fè, kòorisènè ye nyètaa sòorò tugun, bawo taari 6.640 sènèna 1984-85 san na, ka taari 8.780 sènè 1987-88 san.

Jate b'a jira ko san ta ni duuru kènè sènènen bugunna fò sinyè saba nyögòn. Nka, o bée la, a bée san tan bò cikèkaramògòw ma caya ten. 1976-77 na, cikèlakòliden n'o ye cikèbolofara kuntigi ye, olu tun ye mògò 13 ye, u kèra 18 ye 1981-82 san, ka kè 15 ye 1987-88 san na.

San kura nata laminicikèbò-lokuntigi bè kè naani ye, kafoyiriwatònkuntigi bè kè mògò 3 ye, balikukan kafokuntigi bè kè mògò 2 ye. Cikèbolofarakuntigi bè kè 13 ye, misidògò-tòrò bè kè saba ye. 1976-77 san na, cikèbolofarakuntigi kelen ka kòori kènè kòlòsilen tun ye taari 340 ye. 1987-88 san na, kènè kèra taari 516, nka duguyiriwatòm mògòw y'a dèmèn baara caman na yèrèta sira fè. Kòorisènè kèra sabu ye ka sumansènè fana yiriwa. O kama, Bèlèkò jamana ka suman sòròta ka ca kosèbè, dun-ka-fa b'a yòrò bée la, k'atò to. Kabini fòlò-fòlò a sènè-kèlaw tun bè gerenkan-malo sènè, ani jaba ni sira, ka taa a feere fò Senegali jamana kan.

Sènèyiriwali ye bèn sinsi dugu kònò, ka jè-ka-baara sabati 1978 san dugu duuru fòlò minnu kèra duguyiriwatòm ye olu kèra Korodugu, Kolo-ko, Ngolokunna, Gegena ani Ngolobala. O kò fè duguyiriwatòm labènni kèra bawu ye. Tòn 11 sigira 1979-80 san, 31 sigira 1984-85, a mumè ye 73 ye 1987-88 san na. Jate bè taa bèn duguyiriwatòm 42 labènni ma san naani kònò. O waleyaw de ye Bèlèkò cikèkafo bila nyè fè Mali kòoricikèyiriwada bée kònò, duguw ka labèn ni yèrèta sira fè. I b'a sòrò dugu kèmè o kèmè, 78 kèra duguyiriwatòm ye, u ka nyinan kòori cikèlen tòni 11.778 kèra kilo 85 kèmè o kèmè la. Kafoyiriwatòm ye 3 ye ani balikukan kafo. Kòori wari ka misi caya ka mara.

1982 san na misi sèbènen kèra 9.631 ye, san wòorò o kò fè 1987-88 la, misi hakè kèra 26.340 ye, kòròlen sigiyòròma saba nyögòn.

Nka bagan baloyòrò ko ma gèlèya fòlò Bèlèkò jamana kònò, bawo kènèw dantigèlen don baganw ni forow kanma, fan bée la.

Cikèda mumè ye 3.544 ye ; 3.067 ka cikèminènw dafalen don : misi fila ani misidaba kelen, dabafin wali dabajana b'u bolo. Cikèda kèmè o kèmè, 86 bè cikè misidaba la, dannikèlan bè 1.888 bò, cikèda tilancè ta bè a bolo, o sabu la danni bè tèliya ani sun sòrò bè sabati. Dugukolo kènè sènènen bè se taari 23.154 ma ; kènè sènèta mumè ye taari 42.000 nyögòn ye.

Jate b'a jira ko taaari 55 sènènen don kèmè o kèmè la. Kènè cikètaw kònò, kènè hakè ni misi hakè mana sanga, misi kelen ka kènè bè bèn taari kelen ma kènè sènènnèn wàrali teliyara, taari 3.137 sènèna 1973-74 san na, ka taari 4.430 sènè 1976-77 san ka taari 6.007 sènè 1979-80 san na. 1981-82 san ja y'a to kènèw dògò-yara ka se fò taari 3.273 ma. Nka o kò fè, kòorisènè ye nyètaa sòorò tugun, bawo taari 6.640 sènèna 1984-85 san na, ka taari 8.780 sènè 1987-88 san.

**«ODIPAC» tiga sènè baarada kalan kuntigi
 BP. 72
 Bamakò
 «CMDT» kòori sènè baarada kalan kuntigi
 BP. 487
 Bamakò**

Bèlèkò cikèkafo sini nyétaa siraw

Bèlèkò cikèkafo ka kan ka sinsi halibi kòorisènè kan, ka cikèbolo kuraw sabati, kènèw labènni nyuman na.

Dò bè se ka fara foro kènèw kan, nka baara cogow bée ka sinsi dugukolo ladelanni n'a jisigiyòrò labènni kan.

Dugukolonòn barika ka bon Mèna ani Bèlèkò lamini cikèbolo an Jèbè kafoyiriwatòn kan.

O kanma dugukolonon, dugukolotinyè ka kan ka kèle, k'a kùnbèn joona o yòròw la san hataw kònò.

San ja nata, ka se fò 1994-95 san ma, cikèda mumè bëna se 3650 la, wa olu bée na kòori cikè.

O tuma mana se cikèda kelen ka kène sènèta bérè-

Jisigiyòrò labènnen dò Bèlèkò

kènyè bè kë taari 2, / ye ; a bë taari 2,5 bi ; tari kelen sòrò bérèkènyè bè se bagaramu 1.600 ma ; kòori mumè sòròlen bè na tòni 15.770 bò.

Sènèfèn suguya caman bè se ka cikè Mèna ani Bugukurala lamini cikèbolo kènèw la k'a

sabu kè falaw labènni baaraw siratigè ye.

Nakòsènè bè se ka yiriwa kosèbè Bèlèkò ani Bugukurala cikèbolo la.

Yòrò minnu bè tòw nyè kosèbè i n'a fò Jèbè, Jele ani Seyila kafoyiriwatòn, olu bée se ka nafanyinibaara daminè i ko dibò yunugana, baganlatòlòli, sarimisiladon ani baganmisènmara.

Musow ka baara siratigèla, u kan kala ka dèmèn, k'u kalan, k'u labèn ka nyèsin cikè-siraw ma i na fò malosènè ani nakò ni dibi dilanniw ka nakò-fènw ja walasa u ka se ka lamar ka mèn.

Dugukolo ka kan ka labèn joona dugu bée la. 1994 san b'a sòrò dugu ni buguda 99 tò bée këra duguyiriwatòn ye, lamini cikèbolo bè dògòya ka dan 10 na, duguyiriwatòn jolenw bée caya, k'u labèn ka kè tòndugu ye minnu ka baara bolow tèmènsira bée caya.

Bèlèkò Baganmarayòrò dò filè

bèlèkò

- kafo kunnaföni

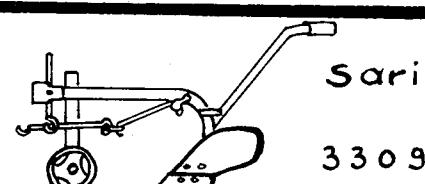
kafo bonya : km² 2575

mögō hakē 41255

cikēda hakē 3544

dugu hakē 99

duguyiriwatòn 73

Sari
3309

dabayana 2636

hunin 466

kurucilan 67

dannikelan 1888

wotoro 1651

carilan (pili ponpe) 1218

pulilan 208

binfaga furakelan 70

balikukalan 87-88

kalanden hakē 801

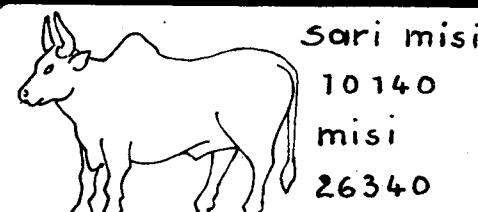
minnu kiimena 602

kulu fölö 188

kulu filanan 120

kulu sabanan 127

kulu naaninan 257

Sari misi
10140
misi
26340

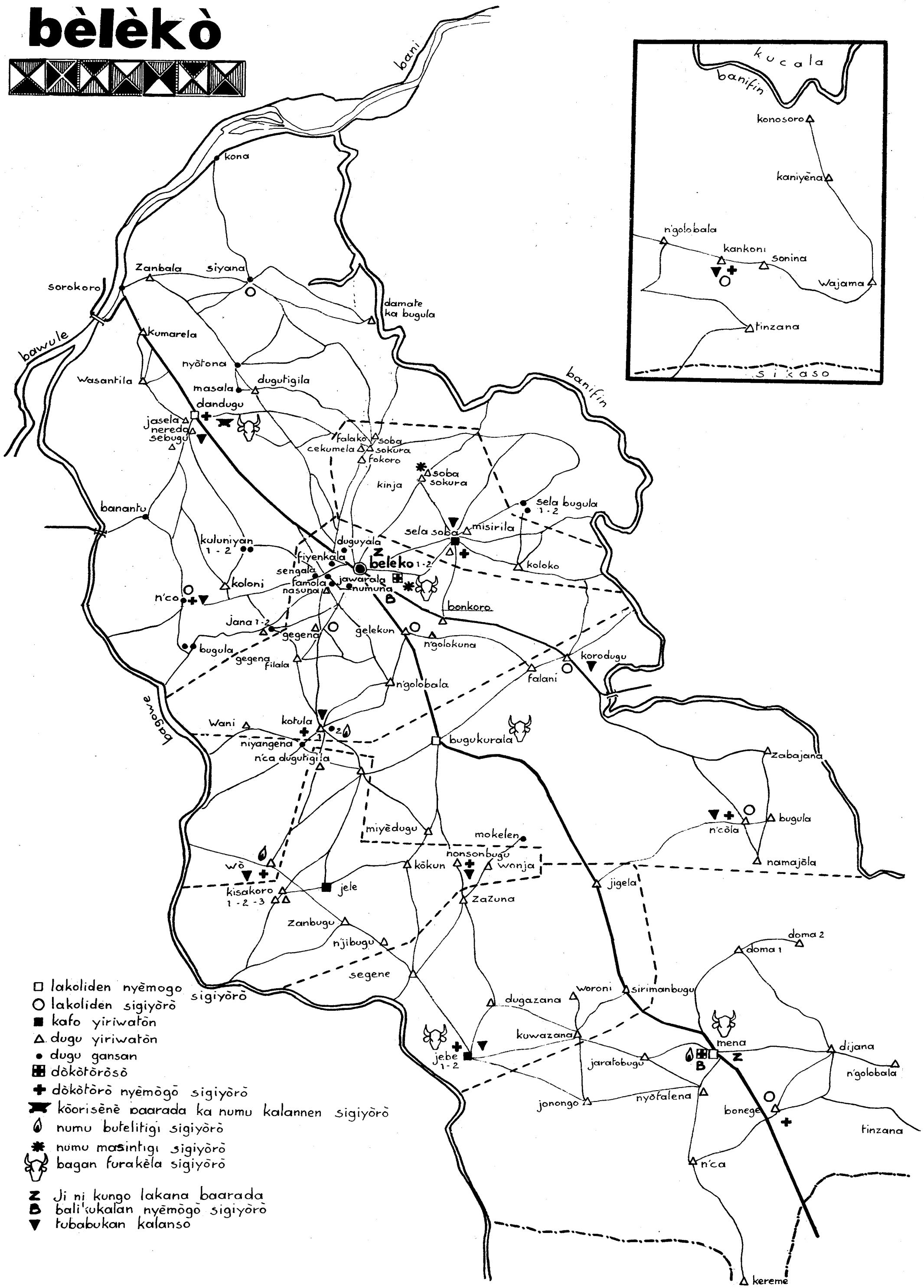
		sanji jateminè	san	hakē
san	hakē	1984	mm 514,8 tile 40	
1981	mm 726,4 tile 50	1985	mm 596,2 tile 46	
1982	mm 733,7 tile 52	1986	mm 666,4 tile 42	
1983	mm 624 tile 48	1987	mm 647,1 tile 35	

sènèfènw				
san	1985-86	1986-87	1987-88	
kōori				
kènè (ta)	8064	8934	8780	
sōrō (t)	10749	13223	13738	
sōrō taarila	1332	1480	1564	
kaba				
kènè taari	3010	3061	2936	
nyō				
kènè taari	7423	8666	8738	

balikukalan				
san	karamögō hakē	kalanso hakē	kulu fölö kalanden jölen	
81-82	42	21	78	
82-83	46	23	69	
83-84	62	31	169	
84-85	84	42	188	
85-86	118	59	214	
86-87	134	67	222	

sankelenjuru mumè :
dörömè 77 884 152

bèlèkò

Jele duguyiriwatòn.

Jèkabaara nyèmjògòw taara bò jelekaw ye kalo 5n tile 18.

Jele ye duguyiriwatòn jolen ye Bèlèkò cikèkafo kònò. Tòn nyèmògòw ni tòndenw bènna ka jiriforo nyuman labèn dugu da fè.

Jiriforo in bonya ye taari kelen ye, sayijirinin turula k'a kelen-kelen sinsan ka nyè. Jirishyèn 625 turula salon samiyè kònò, 5 dòròn ma balo, o jate bè bèn 99 balo-lén ma kèmè o kèmè la.

Jelekaw ka duguyiriwatòn sigira sen kan 1980 san la, ka-foyiriwatòn kuntigi sigiyòrò don kabini 1985 san. Tòn kii-mèli siratigè la, duguyiriwatòn jolen don a mènna, a bë labènni yèrè la walasa ka kè tòndugu ye. Dugu mògò mumè ye 621 ye, cè 353 ani muso 278, dabatala ye 471, dabatabali 150, cikèda ye 47 ye.

*
* *

Baarakèjèkulu naani sigira sen kan, kalanden jolen mògò 20 b'o la. Dugu sera ka foroba minèn minnu sòrò filè :

basikili, kòorisan finiw, magasan, balikukalanso, misisògòyòrò, furakèsu, jiriforo ani jirishyènlamonyòrò.

Jakarija Fònba ye kuma ta ka jiriforo tariki bée walawanwan, kabini 1983 san, jiriforo ganiya kèra dugu la. Jirishyèn nyinina fò Joyila, Ji-ni-kungo lakanabaarada fè, nka caman tinyèna sira fè ; tile ye dòw ja, turulen balota dògoyara.

Salon dugu yèrè ye a ka shyènlamonyòrò labèn walasa ka jiriforo hamì nògòya. Mògò

Jiriforo min turula dugu dafè Jelekaw fè

fila taara baara cogow kalan. 1987 san, kalo 2n kònò, baa-raw daminèna ka yòrò labèn. Jiriden danni kèra kalo 3n tile 2, mananin foroko 1530 kònò, nka falenta kèra 1362 ye. Jiriforo baaraw daminèna san 1987 kalo 7n la ; kènè taari kelen labènna ; shyèn 625 turula ka mètèrè naani bila dingèw cè ; sinsan kèra sun kelen-kelen na k'a lakanà. Jiriforo man jan sira la wa bagan tè se yen. Jirishèn tò min tora, 49 turula dugu ka jamamayòròw la n'o ye kalan-

so, misiri, dunanso, kòlonda ani sugu da fè ; shyè 242 feerela dugu wèrèw ma, sun ke-lén dòròmè tan, shyèn tò tilanna dugu mògòw cè k'o wajibya bée k'a turu duw kònò jirisuma kanma. 1988 san n'o ye nyina ye, jiriforo bonyali ganiya bë dugu kònò ; tari kelen bë na fara kòròlen yòrò kan. Jirishèn baaraw daminèna kabini kalo 3n na, mananin foroko 1500 danna sayiji-riden na, 851 falenna ka nyè ; mananin foroko 645 kèra nsira kisè ye. Dugu denmisènw bë jè

ka bò baaraw bée kanma. Jèkulu mögò danmadò bè bògò ni cèncèn labèn, ka mananin foroko lafa. Shyènlamonyòrò baarakuntigi bè si kisè nyumanw sugandi, ka danni kè, kisè fila bè bila koroko kelen kònò bògò la.

Kafoyiriwatòn kuntigi bè kunnafoniw fò tònkuntigi ye baaraw daminè waatiw kan, ale bë jama wele ka baaraw sigi sen kan.

Jirishyènw sònni bè bò nyögòn kòrò cikèdaw la. Mögò bë bila dògòkun kònò, don o don, kelen b'a sòn sògòma, kelen b'a sòn wula. Shyènbaara kuntigiw b'a kòlòsi ; gèlèya si ma don jirisòn na.

Jiriforo sigiyòrò sugandira ka bèn dugukolo kòrò dò ma ; sènèfènw ni binw tuntè nyè yen tugun ; a bë sirada fè walasa bée ka kòlòsili ka boli a kan. Forobabaaraw tun bë kè mögò 95 nyögòn fè, n'o ye tònkuntigiw ani dugu denmisèn mumè ye. Baaraw kè cogo filè :

- Yòrò labènni kèra tile kelen ye ;

Tònnymögòw ni baarakuntigiw tògò filè turabu in kònò

Tònfa o ye :	Umaru Kulubali
Tònktigi :	Yakuba Fònba
Tònktigi dankan :	Seyidu Fònba
Sèbènnynabòla :	Adama Fònba
Sèbènnynabòla dankan :	Sìdiki Fònba
Warimarala :	Daramani Fònba
Warimarala dankan :	Amadu Fònba
Sègèsègèlikèla :	Madu Sànògò
Kolabènbagaw :	Lasinè Fònba ani Sata Kulubali
Balikukan kòlòsilibagaw :	Karamòkò Fònba
Tòndenw kanbènbaga :	ani Birama Fònba
Kènèya lakanabagaw :	Dirisa Fònba
Balikukan karamögòw :	Lasinè Fònba ani Yakuba Fònba
Minèn maralaw :	Jakari ja Fònba ani Musa Fònba
Jirishyèn kuntigiw :	Isa Fònba ani Birama Fònba
	Jakari ja Fònba
	ani Birama Fònba.

- Bulukuli kèra tile kelen misidaba 8 fè ;
- Dingèsen kèra tile kelen, a dunya mètèrètilankèmè 60, a kònò mètètilankèmè 60 ;
- Jirishyènturu kèra tile

- kelen ye ;
- Jirisinsa kèra tila fila ye.

Forobabaaraw bë kè juma o juma, Ji-ni-kungo lakanabaara kuntigi nyèna tuma caman. Jiriforo taari kelen bènna dugu ka forobabaara tile wòorò ma. Jelekaw ye jiriforo da walasa ka kungodaw lakana, ka dugukolo ni jirikisè. O hukumu kònò, u ye gakulu ñana 90 dilan, 80 bée ka nyi bi, bawo tobili bë kè u kan a nyèma. dugu mögòw ye kungojèni kumbònjkulu sigi sen ; u b'a dòn ko baganbalo tè nyè bin kò, duw ni cikèdaw tè nyè jiri ni dògò kò.

Jele duguyiriwatòn kuntigi dankan Seyidu Fònba ye tònsigi kuncè welekan ye, ko malidèn bée k'i jija ka jiri kelen turu san o san. Ja ni jirintanya ye jamana juguba ye bi ; o kèlèli ni kumbènni ye sinin nyèsigwalenw ye minnu ka kan ka daminè sisani.

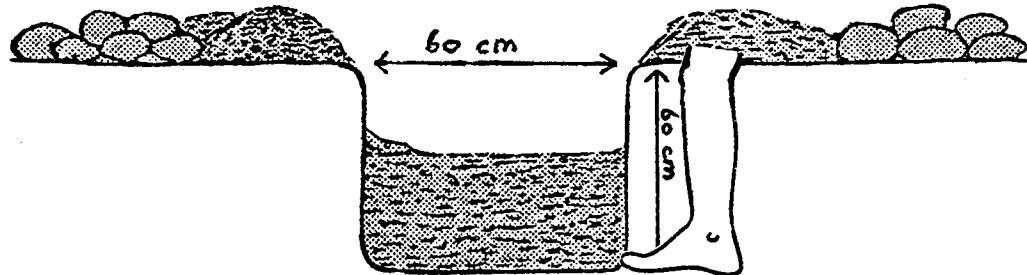
Jelekaw ye jirishyèlamøyòrò min jabèn

1

*** Jirituru ***

Jiri ka kan ka turu dingè minnu kònò, olu kundamaw filè :

- **kònò** : Santimètèrè 60 n'o bè bèn nòngòn nyè kelen ni tila ma.
- **dunya** : Santimètèrè 60 n'o bè bèn senkelen kundama ma.

2

Mana min koorilen
don jirishyèn jula o
ka kan ka fara fòlò

3

Mana bè bò jirishyèn
ju la pew sanni a
turu tuma cè.

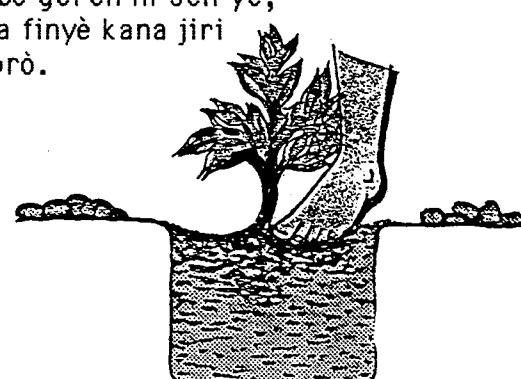
4

Jirishyèn bögòmayòrò
bè bila dingè kònò,
ka sòrò k'a datugu.

5

Dingè bè geren ni sen ye,
walasa finyè kana jiri
dili sòrò.

Jiri ladonni ka gèlèn n'a turuli ye...

San 1988 zuluyekalo 31 don
kèra jiriturudon ye, Bamakò¹
dugu ani Mali marabolo caman
kònò. Jamana fan bèe la, a
gintanw nyémögoyaw tun bèe
pariti UDPM sanfèbolo mögòw
yérèw de bolo, politiki sira
kan, ani fangabolow kuntigiw
ni jirituru walew mögò faamu-
yalenw.

Jama bòli, fan bèe, ka caya
kosèbè ni dunun ani bala ye, o
ma bala mögò si la, bawo Mali
ani Afrika ni dinyè yòrò tòw
kònò, sisàn, jiri nafa dogolen
tè hadamaden kelen si la.

O Siratigè la, sa, a dogolen
tè hadamaden kelen si fana la,
ko tile kelen jirituru (n'u
nyògònnaw) minnu nyinina pa-
riti ni fangabolow fè, k'olu ye
waatinin dòròn gintanw de ye ;

ko min bè laban, o ye wale
basigili ye ani jiriturulenw sè-
bè ladonni ye.

Walasa baara kèlenw kana
kè yèrèsegèn gansan baaraw
ye, an kana jiri turulenw kè-
mèyirika jate, k'u baayirika
jate, nyögòndan bisigi dò sira
kan, nka, an k'u jate nyèna-
maya ani wulili sira kan, i ko :
jiri hakè minnu balola, jiritu-
rulenw na.

Hasidimasa

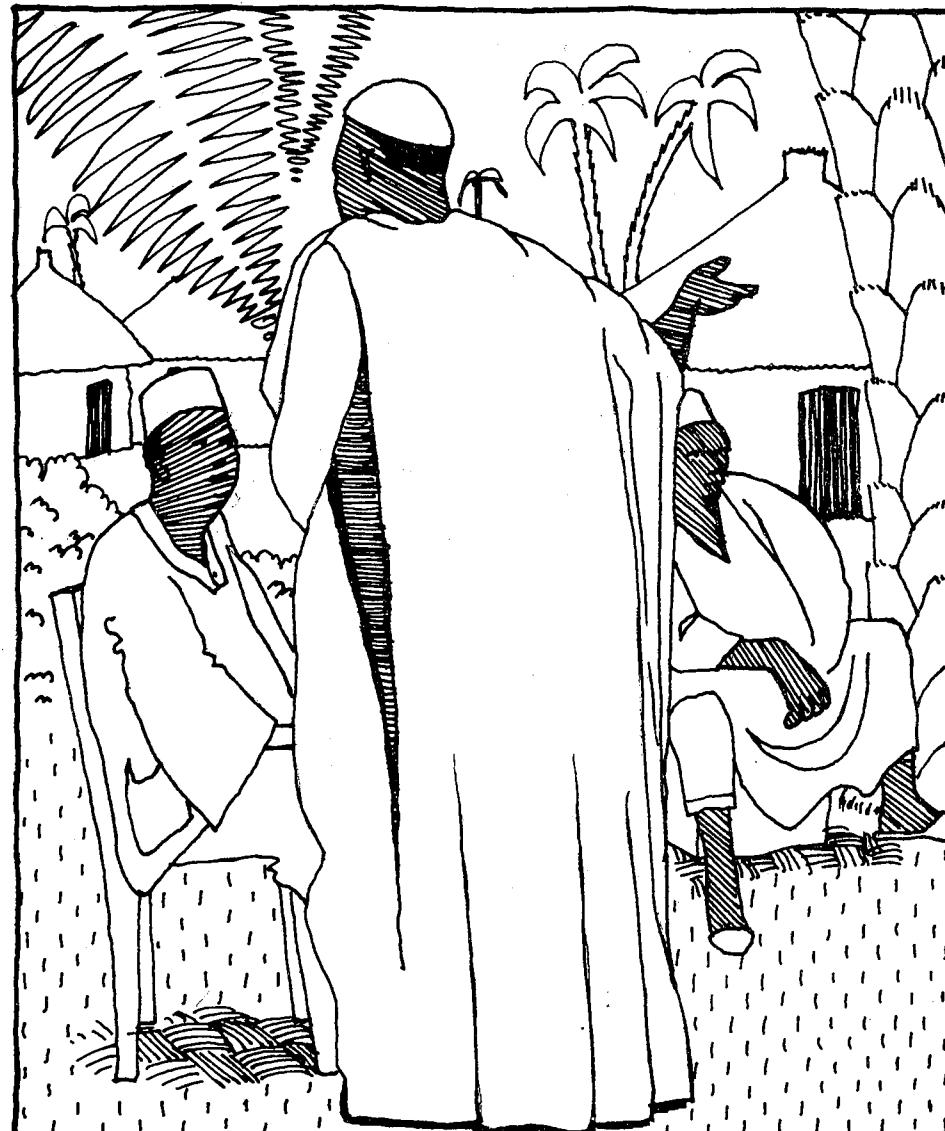
Jamana kelen kéra, ko Hunhunna. Jamana tun bë ten fanga t'a kun na. Jamana maaw kóni bennèn bë sigi la, nk'o m'a bali sonw ni binkannikèlaw ni yuruw ka caya. Surukuw ni waraw ma tò to maaw na ; u tun bë bin maaw kan, kuma tè baganw ma. Bagan misèn bë ta, belebelew bë fo. Mago bë cyèn cogo min kòlòkòlò shi tè. A ma nyè, jamana denw y'a ye ni fanga ma sigi ka tanga kè fèn juguw ma, a tè nyè. Wele-wele dara ka jama bëe kafo, bëe k'i hakili latigè : mògò ka nyini ka sigi Mara kun na. Nka sani lajè don cè, ko tun sudara ka waati kè, maaw k'u hakili jakabò.

Nyétanci tún bë Hunhunna, ko Hasidi. Cè in tun sumalen, a ka ko man bon, kunma t'a ma, sutura y'a masiri ye. A ka sumalenya n'a ka nògòya kéra maaw nyè na majigin ni sabali ye. A ni maa tè doroko ten sango ka taa se i n'a cè kélè ma. Jama ma sòrò ka Hasidi faamu, nka caman y'i bolo fa a la, a ka majigin y'u kun minè cogo min. Hakilima dòw sigara ; u ko na sòrò cè in kénè tè, a kéra da o da ye, a sumalen bë fèn kan. Olu nyémajòlen don koyi ! U ko ni sogo tolila, a kasa tè dogo.

Jaa-jaa, Hasidi ye nanbaratò belebele ye, a ka dabali ka bon ; a ka ko bëe ye gundo ye ; maaw ma bò a jon na. Kabi lajè dògòdara, Hasidi n'a gundo nyògòn w y'u labèn ka surukuw, waraw ni binkannikèlaw nafan bëe kòlòsi. Su o su, u bë wuli dingèsen fè, cyènnifèn w nasira la. U ye janfa dabali k'a mabèn kòlòki. Lajè don makònò, u ye sogo faa, ka n'u da-da dingèw kònò, ka bagan dò siri jan da fè. Jama bë lajè la, maa si jan tè dugu dafèla la. Lajè tun y'u kunkòròko bò. Cyènnifèn w ko u kònò na :

"An na cèli kè bi fo ka bògò cè a fè".

Lajè b'a tan ni fila la ; kuma bë fò cogo min, a bë fò ten. E, n ko kuma tile don... Ani tègèrèfò tile. Hali kuncèba min mana

finyè bla, tègèrè bë godon. Sandiya tè wa...

*
* *

Aa ! Kuma, i bë nyèni kè, i bë tinyèni kè. Jaa dinyèlatigè, finimugu don : a gese ye tinyè ye, ka nkalon k'a fale ye. N ko nin bée de bilisalen bë ka kè daliba ye. Hakilima b'a gese n'a fale taasira dòn ka bò nyögòn na ; fyentò ta ye naamulaminè ye, o tè taafan don gese ni fale na, Sango gari finya n'a jèya. N'o daliba in kalala, fo a ka don kan na dè !... O ye jònni kan ye ? N-tè-ko-kun-na kan na kè ; a-m'a-bò-n-ye kan kèni. E, nka n'i fa ye dloki tigè i la, a bë bèn i yèrè ka jufa k'a la...

O sa, jama kèni b'a sòn kumadògòjò la ; Hasidi ma hali nkeku fò ; a t'a b'a kèni... Ko cèya ye gundo ye dè. Dugutlanmagén, kan bòra sokala kè fè, o ni maakan tè kelen ye. Wara kan duurula. Maaw kumasi cèra. Tònsi jòra kèlènw ! Hasidi y'i kan to jama ma :

- Jama, á y'a basigi. A' y'a ni cèya minè. Waraw mankan tè na se k'anw dun, a tè kun u la yèrè k'u madon an na.

Sanga kèra, kulekan wèrè bòra waraw da, min tè fènyinikan ye. Ni wulu b'a yèrè nyini, a b'a ku don a worofurancè de.

Dò yi kan to :

- Aa ! Nin ko in, a kèn bë ko ye sa, a cogo ?

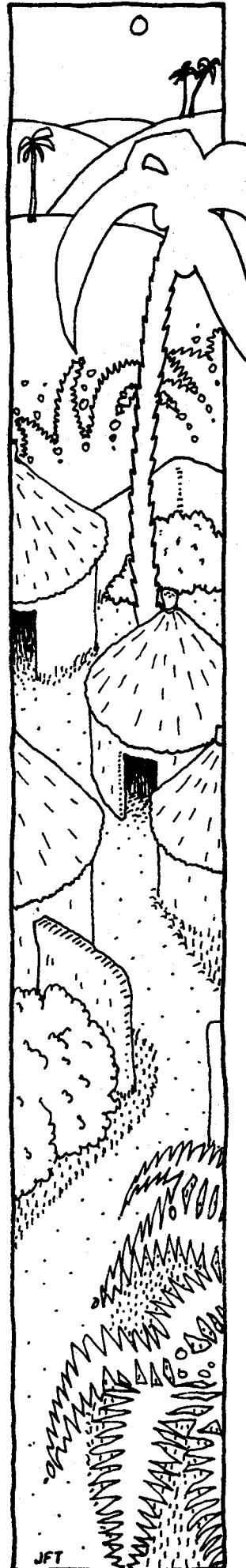
- Jama á ye tò an ka tèmèn ni konyè ye, o ye Hasidi kan ye k'a jaabi.

- Jama ko a ma :

- Kuma y'i bolo, i dan tigè. Kuma man nyi da kelen nà.

U ye kuma filen n'a galama bëe tuuru Hasidi kelen kèni. A y'i da fa kuma na. A ko jama ma :

- Jama, kuma caman kun tè ; à tè maa de nyini min bë se ka sigi á ka fanga na. Baasi tè ye a la ; dankari tè ye a la. Nyé á kèni. A' ye tugu n kò, u bë so kò fè, an ka taa u boso k'u kè fana ye. O tèmènen kò, n ye jama kè n buran ye, gasi si tè se a ma,

tòorò si tè a ma fo hèrè ni baaden. Ohò ! N ye jama kè buran ye k'a fana sama ni jinè na...

Jama ko taarè ! An y'i mi nin jigi !... Jeliw wòyòra a la.

- Sinbo ! I bilala minan min kèni, i y'o fa tew ! I kèra i fa ye !

O la, dò y'i kan to :

Jeliw, á ye sabali. A y'a yèrè bila minan min kèni, á ye tò a ko fa fòlò ; n'a y'o fa, o fò ka di.

O la, Hasidi pérènnna :

- O yè jòn kan ye de ? O ye jòn kan ye ? N nio da yèlèma a tòn na sisani. E bilakoroya dèrè !

O kèròfò sumanen, a bilala jama nyè. U taara suruku ni waraw ni binkannikèlaw binnèn sòrò jan na. Lajèden nana, a sumalen ninnu tora kè, olu fana tun b'a la. Hasidi ko maamayèlèmaw' don, ko kungo-sogo yèlèmanenw don. Hasidi k'u ma :

- A y'a tègè n'a kala nyini.

Maaw y'u tò lase ni bere ni gòngòròn ni bese ye ; k'u doni sogo la.

A don dugujè, a kèra fanako dan ye ; a kèra walankanta ye, dun ka fa tè min kè... Fo maaw bë sogo nyun ka dòn kè n'a ye fèrè la ; dòw bë yèlèn wara ni waraninkalan ni suruku shu kan k'u yanba i ko falinin kurunnin. Warawolo kèra ka dunun tu, k'a godon ; maaw k'u yaara i ko sanjikisè... O dafilinan, minfèn woyora i ko bafa. Maaw y'u min, fo k'u hakili k'u taasi bëe min. Minfèn, ani kènòfèn !... Miiri de bë nyò kè dò ye mènè... Ni maa y'i fa dò la, i b'a minkan fò. U ye twa nyini Hasidi la ; dòw k'o twa man di, o b'a mangoya. Ko min ka nyi a la, o ye Hasidimasa ye. U y'u hakili latigè k'a twa da Hasidimasa....

(A tò bë kè)
Mamadu Dukure
(Bènbakan Dungew)